

NÁDUDVARI ANNA

Kormi

A kutya várja. Ott szimatol a magas, átláthatatlan, zöldre festett vaskerítés és a kapuoszlop közötti résnél, hangtalanul és feszülten figyel az utcára. Nagy testű, fekete kutya, magas, bozontos. A földalapon, mély, mármár ördögi feketesége után nevezték el Kormosnak, amiből később Kormi lett. A házára, a kerítéssel azonos színű zöld kutyáolra ráírták: Kormi-lak. De hát szeretik itt ezt a kutyát, hogy így becézik? — gondolta sokszor. Ugyan! Akkor jobban törödnének vele. Olyan éhes néha szegény állat, hogy majd' megvesz az éhségtől.

Ha lelkük volna, nem hagynák éhezni, mert az éhezésnél rosszabb nincsen. Jó étvágy, jó, bőseges étkezés, egészség, ezek a legfontosabb dolgok.

— Mindjárt, Kormi, mindjárt! — suttogja neki, miközben koto-rászakja a táskájában, majd bongatja a papírjait. Érzí a továbbra is némán várakozó kutyából áradó boldog türelmetlenséget, érzi, mert azonos azzal, mint ami őt is eltölti.

Zsírpapírba, majd még fehér papírszalvétába is be szokta csomagolni a parizert. Ez már nem az a zsírpapír, amibe a boltban tekerték, másik, tiszta. A húszdekás parizerudat lemossa ott-hon a mosogató csapja alatt, azután lehúzza róla a bőrt, majd apró darabokra vagdalja. A szafaláddal vagy főzőkolbásszal is így tesz, amikor azt vásárol. Kormi nem szereti, ha nagy darabokban van az ennivaló, nehezen fér úgy hozzá, ügyetlenkedik vele.

Kisimítja a kettős papírburkot, s mint egy tálcán csúsztatja be a kerítés alatti betonon a parizert. Kormi azonban nem nyúl hozzá. Még nem. Mert tudja, hogy más is kap, olyasmit, amit még jobban szeret.

Újabb fehér papírszalvétás csomag kerül elő a táskájából. Ez kicsi, és szabályos téglalakú. Hat darab makkacukrot tartalmaz. Egyenként nyújtja a cukrokat a kutyának, s az észrevehető mohósága mellett is óvatosan veszi el tőle, félelmetesen agyarodó fogaival még csak a kezéhez sem érve. Mikor elfogy a cukor, sóváran, az átélt gyönyörűségtől libegve, s további gyönyöröket remélve függeszli szemét jötevéjére.

— Csicscsen több — mutatja ilyenkor üres kezét, libegteti meg az üres szalvétát. A kutya csak ezután lát neki a húsfélének, most már szaporán habzsolva a parizerdarabokat.

„Csicscsen” — ezt még a gyerekeinek mondta, akkor találta ki, a nincsen szót kedvesebbé tenni próbálva, amikor azok kicsik voltak. Túl gyakran mondta-e? Ez se volt, meg az se. Azért felnőttek ők is, ha nem is olyan kényeztetve nevelődtek, mint a mostani gyerekek. Cukros kenyert ettek, zsiros kenyeret, paprikáskrumplit, bablevest. Ez volt. Egy keresetből. Nem találták ki még akkor a gvest, meg nem építettek ennyi bölcsödét, óvodát, hogy ő is elmehetett volna dolgozni már az apró gyerekek mellől is. Csicscsen...

Mikor mindent elfogyasztott, s az üres zsírpapírt is lenyalogatta, Kormi ugatni kezd. Az öregasszony tudja: most hívja a portást, ezzel jelez neki, hogy eresse őt be. Hogy mi történik erre, attól függ, ki van éppen szolgálatban. Attól is. De meglehet, hogy nem hallják meg Kormit, vagy csak nem gondolják, miért ugat. A Béla nevű portás az, aki leginkább kinéz. Kijön a portásfülkéből, s kinyitja a bejárati kaput. Előfordult már, hogy nem is az ugatásra figyelt fel, hanem észrevette, hogy valaki eteti a kutyát.

— Tudtam, hogy csak maga lehet az, maga csomagol ilyen szép fehér papírba — áll ki a kapuba.

Szépén csomagol, hiszen mindent szép tisztán csinál ő. Az első munkahelyén — mikor a gyerekek iskolába kerültek, rögtön beállt —, a takarítólállalatnál sok mindent megtanult. Orvosok lakására járt takarítani, meg íróhoz és színházi rendezőhöz is, mindenfelé, az egész városban. Nem mintha korábban hanyag, piszkos lett volna, de ezeknél a népeknél megtanulta, hogyan kell valamit igazán finoman végezni. Gusztusosan, izlésesen, a fertőzésveszélyt kerülve.

Ha behívja a portás, hát, a Kormi nem tudja, mit csináljon vele. Ugrál fel rá, nyalja a kezét, körbe szaladja, táncolja. A farkát egyfolytában csóválja, úgy jár az, akár a zászló.

— Megvan az öröm — állapítja meg Béla bácsi, miközben mosolyogva nézi a jelenetet.

Ezek olyan szép percek. Már maga az, hogy behívják oda, ahol nincs is dolga, keresnivalója, de behívják emberségből. Nahát, ilyenkor a Kormi lábasát is megmegtatják, nézze meg, van benne étel, nem éhes a kutya, csak hát a frissen jobban szereti. Meg a cukrot, ajaj, majd' megvesz a cukorért!

De az ő szemét nem lehet bekötni, látta már, hogy a Kormi vizes edénye is teljesen kiszáradt: még vizet se kap rendszeren. S dehogy nem éhes, különben nem tünne el olyan pillanatok alatt, amit visz neki, hiszen az üres papírt is visszafogja sokszor, nyalja, szagolhatja: enne többet is.

De a nyugdíjából nem telik többre. Nem is hivalkodik ezzel a kevéssel, meg nem akar ő ott semmit, megeteti a Kormit a kerítés alatt, mellett, s siet is el. Nem volt toladó soha életében, a feltűnést meg különösen ki nem állhatta. Nem kell, hogy csodálják, hogy milyen jó a kutyához, nem azért csinálja, amit csinál.

Véletlenül fedezte fel ezt a kutyát, egyszer csak meglátta, hogy bámészkodik ki a zöld vaskerítés meg a kapuoszlop közötti résen. Másrok meg a kerítés alatt kidugott, betonra fektetett orrára figyelt. Vár ez valakit, akar ez valamit, gondolta. Most már legalább van ismerőse, a hosszú, szürke, külvárosi úton, ahol gyakran jár: a telepről, ahol lakik, a térig, ahol üzletet vannak, s vissza.

Gyári kutya a Kormi, gyárat

öriz, gyárudvar a hazája, és egy másik gyárban született, az ottani gyári kutyától, úgy hozták ide. Nem is látott ezért még semmi mást a világból, csak gyárat, s itt is öregszik meg, pusztul majd el egyszer.

De nem valami komoly gyár a Kormié, kis kóceráj, földszintes műhelyekkel. Az a gyár, ahol ő dolgozott, legvégül, s jó tizenöt évig, egészen más, modern termelőüzem, exportra is termel, és dehogy is tartanak kutyát az udvarában. Még talán azt is gondolkodják a kutyáról, az piszkol, bolhát terjeszt, fertőz, olyan előkelők. Nincs messze pedig, mégis egy más világ. Onnét ment nyugdíjba, évekkal ezelőtt, azonban a kapcsolat azóta sem szakadt meg. Jó, okos, emberséges ötlet, hogy minden évben nyugdíjastalálkozót rendeznek. Csak csodálja, hogy számon tartanak mindenkit, akármilyen régen nyugdíjas is már. Tudják a címét: egyszer csak érkezik a borítékos, nyomtatott meghívó. Ő már meg is feledkezett volna agyárról, de őt nem felejtették el. A levélszekrény felé közeledve, megpillantja a fehérséget a csukott ajtó lyukacsain át, ki írhatott, találgatja, a fia ugyan írhatna, de nemigen teszi, s csak megmelegszik aztán a szíve tája, mikor látja, hogy a gyárból írtak.

Számolhatja a napokat a találkozóig, vagy ha nem is számolhatja, eszébe-eszébe jut: ekkor lesz. Akkor van kedvezményes termékvásár, meg vendégség: virsli, üditő, sütemény. A vezérigazgató beszámol a gyár tevékenységéről, és hozzáteszi, hogy a mostani eredményekben az ő munkájuk is benne van. Látják egymást a régi munkatársakkal, megkérdezik egymástól: hát maga, hogy van?

Ilyenkor még talán vissza is menne, úgy érzi, legszívesebben visszatérne megint dolgozni, hogy újrakezdené az életét, a hajnali felkeléseket, sötétben, hidegben, télen, na, nyáron azért jobb volt, nyáron minden könnyebb, igaz, akkor meg napközben folyt ró-luk a víz, lihegték, fuldokoltak a melegben, folyt az izzadság mindenükön, de hajtani kellett, hogy meglegyen a norma, volt azért pihenő, a nyolc óra alatt kétszer is egy-egy negyedóra, azt ki-ki arra fordíthatta, amire akarta, kettőkor meg fújtak, akkor véget ért a műszak, szaladhattak. Fájt az embernek a lába, mert állómunkát végeztek, de ilyenkor szinte elmúlt, nem is érezték a fájdalmat, hiszen szabad lett az út, arra mehettek, amerre csak tetszett. Szaladtak bevásárolni, a bejárót meg aztán a vonathoz — de sokszor gondolt arra, hogy ő azt nem bírná, még az utazást is, nem, semmiképpen —, s haza, végre otthon lehettek, beestek az ajtón, lerügni a cipőt, átöltözni, szedni ki a szatyorból a hozott dolgokat, szortirozni, pakolni — mikor már lett hűtőszekrény, de jó lett, tartotta magát benne, eléllt minden több napig is —, pucolni, transzirozni azt, amit máris főzni akart, gyorsan odavágni a tűzhelyre, mire jön a család, elkészüljön, akkor mosni, takarítani, mindent perc-

re, kapkodva, de sokat ábrándozott arról: ha ő egyszer kényelmesen, kedve szerint, el-elgyönyörködve a munkájában dolgozhatna...!

És most, nyugdíjas korában, igaz, a fiatalság oda, de megvan ez is. Azért csak minden elkövetkezik az ember életében. Minden, amire vágyik.

Most még arra is van ideje, hogy ezzel a kutyával parádezzon. Arra is jut, idő is, tehetség is, hogy egy idegen jószággal, csak úgy, kedvtelésből jót tegyen. Csomagolja a hat szem kockacukrot, mossa, apróra vagdalja a parizert, s azt is patyolattisztán becsomagolja. A kutya már várja...

Azonban a kutya egyszer csak nem volt sehol. Nem, egyszerre csak nem. Besuttogott a zöldre festett vaskerítés és a kapuoszlop közötti résen: Kormi, Kormi... majd hangosan is szólt: Kormi. De erre se történt semmi. Leste az odalátzó ólat, hátha megmozdul a benne levő sötétségben valami még mélyebb, még kormosabb feketeség. De semmi. Nem tudja, meddig álljon ott. Várna ő, de akik látják, talán furcsállják a várakozását. Nem szereti ő a feltűnést, odaadná az ennivalót, menne... Nem is állhat itt akármeddig, más dolga van. Kiabálni kezdett: Kormi, Kormi!

— Ne tessék, kérem, a kutyát izgatni! — szólt hozzá egy hang.

Akkor már meg is jelent egy ember a kapuban, az szólt. Nem portás volt, nem ismerte.

— Ne tessék, kérem, a kutyát izgatni — mondta még egyszer —, nem kell ezt a kutyát izgatni.

— Én csak...

— Nincs ennek a kutyának itt semmi baja — Hallgatott. — Ha nem izgatják — tette hozzá.

— De örült...

— Nem tesz jót neki, ha izgatják. Mit akar itt?

— Engem ismernek...

— Semmi szükség itt semmire. Menjen csak, néni, menjen csak!

Becsukta a kaput. Ő már nem merete mondani, hogy Kormi. Elszakították tőle? Véglegesen? Mi lehet vele? Ő hogy szomorkodik? És éhes is.

Toporgott, de nem hallatszott semmi nesz, és semmi jele annak, hogy meg valami változik. Most elmenjen? Érezte, hogy összeesik, erősből, hatalmasból, aki cselekszik, aki gondolkodik, aki véleményt nyilvánít, kicsivé, csúnyává, nevétségessé tőpörödkü. Nem tudta, hogy kéne elmenni, de a lábai mégis csak elvitték. Vissza a telepre. Be a kapun, fel a lépcsőn, a kulcsot is előkereste, bement a konyhába. Letette a szatyrot az asztalra. Most kivegye, ami benne van? Bontsa szét a csomagokat, hajtsa szét a papírt? Vinni akarta, adni akarta... Hiszen ez ragyogta be az életét. Milyen szép volt, milyen gyönyörű! Vége mindennek? És nem tudta elképzelni a másnapot, és a holnaputánt, és a végtelen és mozdulatlan sötétséget.